

OBRAZAC SUDJELOVANJA U SAVJETOVANJU O NACRTU PRAVILNIKA			
Naziv nacrtu zakona, drugog propisa ili akta	NACRT PRAVILNIKA O IZMJENAMA I DOPUNI PRAVILNIKA O POSTUPKU I NAČINU IZDAVANJA DOPUŠTENJA ZA OBAVLJANJE PODVODNIH AKTIVNOSTI U UNUTARNJIM MORSKIM VODAMA I TERITORIJALNOM MORU REPUBLIKE HRVATSKE U PODRUČJIMA GDJE SE NALAZE KULTURNA DOBRA		
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrtu	MINISTARSTVO KULTURE		
Razdoblje savjetovanja (početak i završetak)	15.04.2014. – 30.04.2014.		
Naziv/ime sudionika/ce savjetovanja (pojedinaac, udruga, ustanova i sl.) koji daje svoje mišljenje i primjedbe na nacrt zakona, drugog propisa ili akta	<ol style="list-style-type: none"> 1. AKVATORIJ d.o.o., 8. Mediteranskih igara br.1, 21000 Split (odgovorna osoba: Zoran Ergović, direktor) 2. Jadranska asocijacija instruktora rekreativnog ronjenja (JAIRR) – ADRIA, R. Boškovića 19, 21000 Split (odgovorna osoba: Zoran Ergović, tajnik udruge) 		
Tematsko područje i brojnost korisnika koje predstavljate, odnosno interes koji zastupate	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pružanje usluga u turizmu – ronilački turizam 2. Rekreativno ronjenje građana – neprofitni sektor (klub/udruga trenutno broji više od 50 članova) 		
Ime i prezime osobe/a koja je sastavljala primjedbe ili osobe ovlaštene za zastupanje	<p>Zoran Ergović</p> <p>Kontakt:</p> <p>E-mail: info@akvatorij.hr ; info@adria-diving.hr</p> <p>Telefon: 021/45-95-45; faks.: 021/275-141</p>		
Datum dostavljanja obrasca	28. travanj 2014. g.		
Jeste li suglasni da se ovaj obrazac, s nazivom/imenom sudionika/ce savjetovanja, objavi na internetskoj stranici nadležnog tijela?	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;"><u>DA</u></td> <td style="width: 50%; text-align: center;">NE</td> </tr> </table>	<u>DA</u>	NE
<u>DA</u>	NE		

Primjedbe na dijelove cijelog pravilnika i pojedine članke nacrtu pravilnika (točke 3. i 4.):

Gore navedena ovlaštena osoba u ime pravnih osoba pod 1. i 2., a u svezi *Pravilnika o postupku i načinu dopuštenja za obavljanje podvodnih aktivnosti u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske u područjima gdje se nalaze kulturna dobra* (NN br. 22/09 s promjenama, u daljnjem tekstu: *Pravilnik*) , i *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara* (NN 69/99 s promjenama, u nastavku: *Zakon*), ovim putem donosi svoje mišljenje i primjedbe na navedeni Pravilnik kako slijedi:

1. Pravilnik je suprotan *članku 49. Ustava RH* koji osigurava poduzetničku i tržišnu slobodu kao temelj gospodarskog ustroja RH, odnosno Ustav RH zabranjuje zlouporabu monopolističkog položaja određenog zakonom, a što se odnosi i na Pravilnik (u svezi članka 5. Ustava RH). Pravilnikom se propisuje *Program* ronjenja u zaštićenim zonama kojim se određenom broju pravnih ili fizičkih osoba (2 do 6 - ovisno o zoni) izdaje tzv. „*dopuštenje za obavljanje podvodnih aktivnosti*“. Predmetnim dopuštenjem ograničava se broj gospodarskih subjekata ili drugim riječima određenim poduzetnicima se osigurava monopolistički položaj na tržištu pružanja usluga u ronilačkom turizmu na određeni vremenski rok i ujedno drugima uskraćuje isto pravo.
2. Slijedom navedenih ustavnih odredbi, ograničavanje prava slobodnog nastupanja na tržištu, kao i dovođenje pojedinih poduzetnika u nejednak položaj na tržištu, dopušteno je samo ako je, i kada je to propisano zakonom, pri čemu ograničenja moraju biti razmjerna legitimnom cilju koji se njima želi postići. Određena ponašanja onih poduzetnika koji imaju na zakonu utemeljen monopolistički položaj na tržištu, zakonodavac je pobliže uredio *Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (NN br. 122/03)*. Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja monopolističko djelovanje utvrdio je kao jedan od oblika sprječavanja i ograničavanja poduzetničkih sloboda i djelatnosti poduzetnika u prometu robe i usluga na tržištu, kojim se narušava sloboda tržišnog natjecanja (članak 9. tog Zakona). Prema odredbama tog Zakona, pod monopolističkim djelovanjem se podrazumijeva zlouporaba monopolističkog ili vladajućeg položaja na tržištu. Sukladno ustavnom načelu o zabrani zlouporabe monopolskog položaja određenog zakonom, tim je Zakonom zabranjena zlouporaba vladajućeg položaja jednog ili više poduzetnika na mjerodavnom tržištu, između ostalog, naročito kad se izravno nameću nepravedne cijene usluga ili ograničavanje tržišta na štetu potrošača (članak 16. tog Zakona). Primjerice, na otoku Visu ili Mljetu građanima i domicilnom stanovništvu je zapriječeno bavljenje ronjenjem samostalno ili preko udruga građana i isti su primorani plaćati uslugu pravnim osobama koje imaju dopuštenje za ronjenje u toj zoni (na Visu 3 pravne osobe ili na Mljetu 1 pravna osoba). S druge strane, svi građani u RH moraju imati isti tretman i slobodan pristup moru ili ronjenju što im je u spomenutim zonama zapriječeno jer je zaštićena zona za ronjenje 300 metara od cijelog otoka.
3. Mišljenja smo kako je postojeći članak 6. stavak 3. Pravilnika, odnosno promjene istog diskriminatoran prema određenim zainteresiranim poduzetnicima (domaćim i stranim) koji pružaju usluge u ronilačkom turizmu. Smatramo kako nije u skladu s zakonima ili propisima u RH da stručno povjerenstvo daje „prednost“ u bilo kojem obliku određenim poduzetnicima u odnosu na druge. Nadalje smatramo kako tzv. „stručno povjerenstvo“ treba provoditi postupak u cilju svoje struke, a to je zaštita i očuvanje kulturnih dobara i stvaranje istih uvjeta da svi bez iznimke imaju ista pravila i uvjete za dobivanje dopuštenja pružanja svojih usluga

na području ili zoni pod zaštitom. Isto tako, u svezi diskriminacije domaćih i stranim poduzetnika očitujemo se i u slijedećem:

- a. Republika Hrvatska je u postupku pristupa Europskoj uniji donijela Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN br. 85/08) kojim se osigurava zaštita i promicanje jednakosti kao najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i stvaraju pretpostavke za ostvarivanje jednakih mogućnosti i uređuje zaštita od bilo koje diskriminacije ili stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe (pravne ili fizičke) ili stavljanje neke osobe u nepovoljniji položaj na temelju pogrešne predodžbe o postojanju osnove za diskriminaciju. Ovaj Zakon o suzbijanju diskriminacije primjenjuje se na postupanje svih državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima te na postupanje svih pravnih i fizičkih osoba, osobito, između ostalog u područjima rada i radnih uvjeta, pristupa dobrima i uslugama te pružanju istih (članak 8.).
 - b. Poznato je i da se poduzetnicima domaćim i stranim višestruko ponavlja da Ministarstvo kulture odbija izdavanje dopuštenja za zaštićene zone, pravdajući to ograničenim brojem dopuštenja, a samo ograničavanje je protuzakonito. Republika Hrvatska se obvezala na zabranu diskriminacije usluge porijeklom iz bilo koje države članice gdje svi moraju imati zajamčen pristup tržištu bilo koje države članice (mogućim kupcima njenom području) pod istim uvjetima koji vrijede za usluge porijeklom iz države članice o čijem tržištu je riječ. Zabrana diskriminacije odnosi se ne samo ograničenja koja nameće država odredišta nego i država podrijetla i kada niti njihov cilj niti učinak nije staviti domaće pružatelje usluga u povoljniji položaj u odnosu na pružatelje usluga iz drugih država članica.
4. U svezi članka 3. stavak 4. i izmjenama i dopunama ovog Pravilnika tj. članka 6. stavak 5. istog propisuje se da u zahtjevu treba navesti *voditelje ronjenja, imena i prezimena te brojevi članskih iskaznica članova kluba koji sudjeluju u ronjenju, područje za koje se izdaje dopuštenje, vrijeme u kojem se dopuštenje može koristiti te visinu naknade koju je dužan platiti*. Smatramo pogrešnim dostavljati trenutne podatke o voditeljima ronjenja i članovima udruge za narednih pet godina za koje se raspisuje natječaj. Izdanim dopušenjem drugim članovima udruge onemogućuje se ronjenje u narednim godinama jer se predmetno dopuštenje odnosi na više godina. Ovom odredbom opet se suprotno zakonu, koji propisuje zabranu diskriminacije, određuje da određeni članovi mogu, dok oni drugi koji će postati članovi i ronionci, to neće moći u narednih pet godina, odnosno za vrijeme važenja dopuštenja. Sukladno Pravilniku i Programu predviđena je mogućnost iznimnog izdavanja dopuštenja za koja se ne plaća naknada kada se radi o namjenskim i neprofitnim rekreativnim ronjenjima građana, te isto tako u cilju zaštite podmorja i očuvanja kulturnih dobara. Odredbe iz članka 3. i 6. Pravilnika odnose se na posebna ili iznimna dopuštenja koja se mogu dati pravnim

osobama koje obavljaju neprofitnu djelatnost (ronilački klubovi ili udruge građana). Za neprofitne klubove ili udruge, koje ne smiju i ne pružaju usluge ronilačkom turizmu, mišljenja smo da je potrebno odrediti kako se za ta namjenska ronjenja ne bi trebala plaćati naknada, a isto tako smatramo kako je za neprofitni sektor primjena ovog pravilnika neprihvatljiva, promašena i neprimjerena.

5. Na dosadašnjim natjecajima za izdavanje dopuštenja za ronjenje na zaštićenim područjima pravo podnošenja ponuda na natječaj imale su sve pravne osobe koje ispunjavaju određene uvjete npr.: registraciju pravne osobe za turističku djelatnost, podvodne djelatnosti, instruktazna ronjenja, pružanje usluga u ronilaštvu i sl. a što se dokazuje se izvodom iz registra i da voditelji ronjenja moraju biti zaposlenici pravne osobe ili u njima angažirani temeljem posebnog ugovora. Sukladno Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti koja je važila prije i koja je danas na snazi, navedene djelatnosti ne postoje (NKD - sada jedinstvenom unutar zemalja članica EU). Sukladno zakonu i NKD-u gore navedene uvjete ronilački klubovi ili udruge građana ne mogu ispuniti jer se udruge građana ne smiju baviti pružanjem usluga u turizmu, niti pružati druge usluge na tržištu sukladno svojoj registraciji. Isto tako, velika većina udruga nemaju radnike ili zaposlenike koji temeljem posebnog ugovora pružaju usluge u ime i za račun iste udruge, te je razvidno kako niti ovaj uvjet, u skladu Pravilnikom i dosadašnjim Natjecajima udruge ne mogu ispuniti. Drugim riječima, smatramo kako se Pravilnik i Natječaj ne bi trebao odnositi na ronilačke klubove i udruge.
6. Sukladno članku 65. stavak 1. Zakona stoji: *„Pravne i fizičke osobe ne smiju započeti obavljanje gospodarske djelatnosti u prostoru koji se nalazi unutar nepokretnog kulturnog dobra ili zaštićene kulturno-povijesne cjeline bez prethodnog odobrenja nadležnog tijela*“. Dakle, temeljem Zakona ministarstvo je bilo dužno svim gospodarskim subjektima koji to zatraže izdati dopuštenje za obavljanje podvodnih aktivnosti u dijelovima unutarnjeg mora i teritorijalnih voda koji su zaštićeni kao kulturno dobro, kao i kod posebno zaštićenih podmorskih lokaliteta sukladno zakonu. Izdavanje dopuštenja ili odobrenja trebalo bi se provoditi sukladno *Zakonu o upravnim pristojbama (NN br. 163/03)*, tj. u *Tarifnom br. 104. stoji: „Za izdavanje dopuštenja za obavljanje podvodnih aktivnosti u dijelovima unutarnjeg mora i teritorijalnih voda koji su zaštićeni kao kulturno dobro, kao i kod posebno zaštićenih podmorskih lokaliteta plaća se pristojba u visini od 2.000,00 kuna.*“ Naknade za izdavanje dopuštenja koje je propisalo ministarstvo su proizvoljne, nisu određene zakonom, niti provedbenim propisom već su propisane tzv. „Programom“, suprotne su *Zakonu o upravnim pristojbama*, te neprimjerene drugim pristojbama u turizmu (Zakon o upravnim pristojbama – Tarifni broj 30.). Pravilnikom se pružateljima usluga u ronilačkom turizmu izdaje (uz naknadu – „tko da više“) ograničeni broj dopuštenja što je suprotno *članku 65. Zakona* i onemogućuje druge poduzetnike u obavljanju osnovne djelatnosti – pružanja usluga u ronilačkom turizmu. Ministarstvo pogrešno primjenjuje Pravilnik, Program i Natječaj koji je bespredmetan i

neutemeljen za gospodarsku djelatnost jer se dopuštenja za obavljanje gospodarske djelatnosti moraju izdavati sukladno *članku 65. Zakona i Zakonom o upravnim pristojbama (Tarifni broj 30. ili 104.)*. Zaključno smatramo kako su prihodi državnog proračuna od ovih naknada za izdavanje dopuštenja zanemarivi, dok je prouzročena šteta višestruko veća jer ova ograničenja tj. neizdavanje dopuštenja poduzetnicima smanjuje njihovu dobit, porezna davanja, općenito potrošnju korisnika usluga ili turista i konačno prihode državnog proračuna.

7. Pravilnik je donesen temeljem *članka 49. Zakona*, kojim se uređuju arheološka iskopavanja i istraživanja koja se primjenjuju i na podvodna arheološka istraživanja. Mišljenja smo kako se arheološka iskopavanja i istraživanja ne može odnositi na gospodarske subjekte koji pružaju turističke usluge u posebnom obliku turističke ponude - ronilačkom turizmu. Gospodarski subjekti koji pružaju turističke usluge u ronilačkom turizmu, ne obavljaju arheološka iskopavanja i istraživanja, te smo mišljenja kako se *članak 49. Zakona* kojim se temelji cijeli Pravilnik ne odnosi se na gospodarske subjekte koji pružaju turistima usluge razgledavanja podmorja na područjima kulturno-povijesnih zona. Smatramo kako je potpuno pogrešno svrstavati gospodarske subjekte koji se bave pružanjem usluga turistima u cilju turističkog razgledavanja podmorja prema *Zakonu o pružanju usluga u turizmu (NN br. 68/07)* u one gospodarske subjekte koji obavljaju ronilačke poslove kao podvodne radove, odnosno arheološka iskopavanja i istraživanja, a čija djelatnost je već regulirana *Pravilnikom o arheološkim istraživanjima (NN br. 30/05)* i *Pravilnikom o uvjetima za fizičke i pravne osobe radi dobivanja dopuštenja za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 74/03)*.
8. Sukladno *Zakonu* vlasnik kulturnog dobra, ovdje podvodnih kulturnih dobara je Republika Hrvatska. Prema *Zakonu*, financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara osigurava vlasnik kulturnog dobra (*članak 108. Zakona*) i neprimjereno je proizvoljnim programima propisivati dodatna financijska opterećenja gospodarskih subjekata (čišćenje zaštitnih mreža, postavljanje sidrišta ili privezišta uz podvodna kulturna dobra) koji pružaju usluge u ronilačkom turizmu i nisu ovlašteni niti moraju biti osposobljeni obavljati podvodne radove u bilo kojem obliku. S druge strane apsurdno bi bilo da se turističke agencije financijski opterećuju za neke građevinske radove radi toga što vode turiste npr. u razgledavanje grada Dubrovnika ili Dioklecijanove palače. Otežavanje ili sprječavanje rada gospodarskih subjekata u turizmu, a posebno dodatnih turističkih sadržaja protivno je zakonu, propisima, te strategijama razvoja RH. Gospodarski subjekti koji pružaju turističke usluge u ronilačkom turizmu moraju imati isti status kao i druge pravne i fizičke osobe koje sukladno *Zakonu o pružanju usluga u turizmu (NN br. 68/07)* pružaju usluge u drugim oblicima turizma, tj. koje organiziraju razgledavanje kulturnih i drugih znamenitosti Republike Hrvatske.
9. *Pravilnik* je donesen temeljem *članka 49. Zakona*, kojim se uređuju arheološka iskopavanja i istraživanja koja se primjenjuju i na podvodna arheološka istraživanja. Sukladno *članku 5. Pravilnika o arheološkim istraživanjima (NN br. 30/05)* stoji: „*Fotografska, filmska, video i*

druga snimanja arheoloških nalazišta ili nalaza mogu se obavljati samo uz posebno odobrenje nadležnog tijela". Iako ovo nije usko vezano s predmetom paradoksalno je da turisti kao gosti kojima se pružaju turističke usluge u ronilačkom turizmu i koji snimaju podmorje moraju imati isti status kao i svi drugi turisti koji snimaju kulturne ili prirodne znamenitosti u Republici Hrvatskoj, odnosno neometano dopuštenje snimanja kulturnog dobra turistima u nekomercijalne svrhe. Upotreba izgleda dijela kulturnog dobra u komercijalne svrhe definirani su Zakonom i nisu upitni.

10. Ministarstvo kulture je u ime države Republike Hrvatske kao vlasnika kulturnih dobara dužno poštivati *članak 20. Zakona*, odnosno omogućiti dostupnost razgledavanja kulturnog dobra javnosti sukladno zakonu, kao što su u turističke svrhe dostupna druga kulturna dobra u RH. Ministarstvo kulture je dužno poštivati Zakon, druge zakone i propise koji moraju osiguravati poduzetničku i tržišnu slobodu kao temelj gospodarskog ustroja RH.

Slijedom navedenog mišljenja smo, kako je predmetni *Pravilnik* (iz kojeg slijedi *Program i Natječaj*) neustavan, zakonski pogrešno utemeljen i neprimjenjiv za pružanje usluga u posebnom obliku turističke ponude - ronilačkom turizmu i obavljanju rekreativnog ronjenja klubova ili udruga građana. Pružatelji usluga u turizmu (tzv. Ronilački centri) su trgovačka društva koja između ostalog obavljaju turističku djelatnost pružanjem usluga u posebnom obliku turizma (ronilačkom turizmu) čija je temeljna djelatnost organizacija ronilačkih izleta i/ili obuke ronjenja. Prema *Zakonu o trgovačkim društvima (ZTD)*, trgovačka društva obavljaju gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti pružanjem usluga na tržištu, a neizdavanje ili ograničavanje izdanih dopuštenja čini višestruku štetu državnom proračunu nego što su prihodi od naknada za izdavanje istih. Mišljenja smo da se predmetni Pravilnik ne odnosi ili se ne bi trebao odnositi na pravne osobe koje pružaju usluge u posebnom obliku turističke ponude - ronilačkom turizmu, odnosno na pravne i fizičke osobe koje pružaju turističke usluge sukladno *Zakonu o pružanju usluga u turizmu (NN br. 68/07 s promjenama)*.

Ova inicijativa ministarstva kulture uključivanja zainteresirane javnosti u procesu izmjena Pravilnika je pohvalna, ali dosadašnje iskustvo suradnje s nadležnim tijelima ministarstva nije dalo nikakve rezultate. Kako ova problematika traje zadnjih 15 godina želja nam je da na obostrano zadovoljstvo okončati istu, te smatramo potrebnim s naše strane uključiti u ovaj proces i druge dionike. Mišljenja smo kako je u ovu problematiku potrebno uključiti Predstavništvo Europske komisije u Hrvatskoj i njihov ured kroz mrežu SOLVIT (Upravu za trgovinu i unutarnje tržište - Ministarstva gospodarstva). Kada se postignu određeni rezultati, konačno ćemo se obratiti Vladi RH u svezi pravne zaštite sukladno *članku 65. Zakona o sustavu državne uprave (NN br. 150/11 i 12/13)*, odnosno zatražiti ukidanje spornog propisa koji onemogućuje poduzetništvo i stvara monopolistički položaj, te poduzeti i druge mjere u skladu sa člankom 65. spomenutog Zakona odnosno drugim zakonima i propisima.
